

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Egy pár szó

az országos kathol. tanítói alap érdekében.

A letűnt 1883—4. tanévnek minket kath. tanítókat érdeklő eseményei közül mindenesetre a legfontosabb: az orsz. kathol. tanítói segélyalapnak a magyarországi nagyméltóságú püspöki kar által történt megalkotása.

Főnséges a cél, a melyet ez intézmény maga elé tűz: a rendes tagok gyermekeinek ösztöndíjakat osztani, özvegyeik árváik és esetleg nagykoru utódaikat gyámpénzekben részesíteni, az elnyomorodott csekély nyugdíjban részesülő, szegény sorsu, csapások által rendkívülieg sújtott rendes tagokat segíteni, gyámolítani.

Van-e Magyarhonnak egyetlen egy kathol. tanítója, kinek szíve hivatása iránti szeretetre ne lobbanna e nagyszerű intézmény hallatára?!

Van-e kathol. tanító, kinek kebele a hála legszentebb érzelmével ne adóznék a magyarországi nagyméltóságú püsp. karnak ama határtalan lelkesedésért, melylyel a segélyalap eszméjét fölkarolta s azt a letéteményezett 20 ezer forintra megalósítani törekedett?

20 ezer forint! . . . Mindenha tényes lapot képezend a nevelés történelmében ama lap, — melyre a népnevelés iránti e páratlan lelkesedés és még páratlanabb áldozatkészség följegyezve lesz.

E tekintélyes összeg azonban, melyhez hasonló a felekezet nélküli orsz. tanítói árvaház eszméjének megindítóit csak hosszu két évi nehéz küzdelem után hozhattak létre, ne csábítson minket, tanítókat a télenység puha párnái közé. Magyarországnak van 14 ezer kath. tanítója. E 14 ezer kath. tanító közül, keveset mondok, ha egy harmadát veszem, bizonyára reá lesz utalva arra, hogy a segélyalap jótéteményeit igénybe vegye. Az említett 20 ezer forint tehát csak az alapkövet szolgáltatója, melyre az intézmény föl-építendő lesz. Az építés többi anyagait a tanítóknak és a kath. társadalomnak kell összegyűjteni.

Sokféle az eszköz, melylyel mi tanítók az említett humánus cél szolgálatába léphetünk. Vegyük ezeket rendre.

Első sorban is ne legyen az országnak egyetlenegy kathol. tanítója se, ki a segélyalapba rendes tagul be ne iratkozzék. Az alapszabályok értelmében fizetendő évi 50 kr. rendes tagságdíj (vagy egyszer és mindenkorra fizetendő 10 frt.) oly elenyésző csekélység ama jótéteményhez képest, melyben esetleg maga e befizető is részesülhet, hogy a be nem iratkozást ki-kí egyenesen a saját érdeke ellen való ténynek tekintheti.

Ámde még ez sem biztosítja teljesen a kítüzött cél sikerét. Midőn a felekezetnélküli orsz. tanítói árvaház eszméje megpendítve lett, láttuk, hogy annak megpendítői, mint siettek azt népszerűvé tenni. Nekünk is hasonlólag kell cselekedni. Hódítsunk az eszmére számára alant ugy, mint fönn; hódítsuk meg az egész kathol. társadalmat. Igaz, hogy e tekintetben legtöbbit tehet a kathol. sajtó. Nem is kételkedünk, hogy az, mint eddig megtette, ugy ezután is meg fogja tenni az ügy érdekében a maga kötelességét. Hány ház van azonban, hová a kathol. sajtó napvilága be nem juthat? . . . Azután meg a sajtónak az eszme megkedveltetése érdekében a társadalomra gyakorolt hatását lépten-nyomon föl kell használnunk. Rendezzünk az alap javára — ott a hol a viszonyok megengedik — szini előadásokat, hangversenyeket, táncvígalmakat. Nem hiszem, hogy a nemesebb keblek törekvésünket érdemlett jutalmazásban ne részesítenék.

Én még azt sem tartanám helytelen eszköznek az alap növelésére nézt, ha a tanító, fölvilágosítva növénydekeit az alap céljáról, közöttük is gyűjtést rendezne. Sok kicsi sokra megy. Akárhányszor kap a gyermek szülőitől, vagy más a szülőivel ismeretségben álló egyénektől egy pár krajczárt. Hívjuk föl őket, hogy ezen ajándékba kapott krajczáraikat inkább fordítsák az alap javára, semmint haszontalanságokra. Meg lesz ennek a maga nevelői befolyása is. A gyermek már kis korában megtanul a ne-

mes eszmék iránt lelkesülni, mi több: megtanulja a ótevői iránti hálájának tettekben adni kifejezést.

Ezek volnának szerény nézeteim szerint, ama, eszközök, melyeket maga a tanító a segélyalap növelése érdekében fölhasználhatna. Lelkesüljenek először maguk a tanítók az ügyért s a társadalom leledése sem fog elmaradni!

Spaller József.

Istennek tudása mindentátölel; Isten közreműködése nélkül nincs tény.

Jóllehet az emberi ész előtt felfoghatatlan azon tudás, mely minden ismeretünknek, tudásunknak alapja, mely minden létezőnek öröktől fogva élő visszatükrözése, mégis, hogy létezik, senki sem tagadhatja meg, ki komolyan vizsgálja a természetet és kinek alapos ismerete van a világrendről. Csak a józan ész világánál tekintse meg valaki saját valóját, és vizsgálódjék a természet nagy tárházában; tudatára fog jönni annak, hogy neki ismeretei vannak, hogy neki tudása van s bámulva fogja imádni a mindenható Istent. Mert, ha egy egyszerű kunyhót, egy művészi palotát meglátunk, arra a gondolatra jövünk, hogy egy ilyen mű csakis értelemmel bíró lénynek lehet műve, lehetetlen, hogy midőn a világrendre tekintünk, a legfelsőbb értelem ne gondoljunk. Ez azon csodálatraméltó, legfensőbb értelem, melyben öröktől fogva meg van összképe mindannak, mi volt, mi van, vagy lesz, mert az öröktől fogva létoka mindennek.

Hogy van tudomány, ismeret, arról senki sem kétkedhetik, különösen korunkban, midőn a tudományokban és ismeretekben való előhaladás oly nagy, hogy a 19. század a haladás, felvilágosodás korszakának nevért vívta ki magának. Azonban az emberi ismeret nagyon gyakran téved, jóllehet azon igazságok és eszmék, melyeknek ismeretét önmagunknak megszerezni törekszünk, önmagukban igazak és valók, lenni kell tehát egy oly értelemnek, mely nem tévedhet, melyben mint örök igazságban a teremtett lényeknek eszméi öröktől fogva megvannak, honnan az ember, mint teremtmény, ismerő tehetőségét és a teremtett tárgyak megismerhetőségüket kapták. Ezen értelem maga a teremtő Isten, ki létoka mindennek, ipse qui videt, ipse unde videt et omnia videntur.

A legnagyobb csilágások, geologusok és természet vizsgálók a világon egy bizonyos szép harmoniát, megsérthetetlen rendet vettek észre, mely a figyelmet megragadja és a bámulást felkölti. E csodálatos rend rendezőt kíván, a rendezőben gondolatot, mely a rend fogalmát bírja, ismerje a dolgokat, melyek közt rendet akar létrehozni és tudja a viszonyt, melyet és meddig állapít meg, következőleg a rendezőben ismeretnek, tudásnak lenni kell. De a világ teremtője s következőleg rendezője is Isten. Tehát Istenben van ismeret, tudás. De e tudás Istenben nem az ítéletek, hasonlatok és bizonyítások eredménye, hanem ezek eredményei bizonyos tekintetben az ő tudásának, — mert a teremtnék mindig sokkal nagyobb mértékben kell bírnia mindent, mit a teremtményre átruház. Hogy lassankint jöjjön az ember ismeretekre, az a teremtménynek tulajdonsága, de ha az emberi tudást így megtekint-

jük, rögtön azon gondolatra jön az ember, hogy az lehet csak a biztos és legtökéletesebb tudás, mely öröktől fogva egyszerre mindent lát és tud.

Istenben a tudás, mint tökély egy a lényeggel, de a lényeg a legtökéletesebb, öröktől való. Tehát a tudás is a legtökéletesebb, öröktől való.

A végtelen lényegből származó tudás végtelen, vagyis valamint az embernek, mint véges lénynek tudása korlátolt, véges, ugy, Istennek mint végtelen lénynek tudása végtelen. És valóban a józan ész is követeli hogy e tudás végtelen legyen, mert csak ezen végtelen tudással határozhatta el Isten öröktől fogva a teremtést és határozhatta meg a rendet előre ugy, hogy bár tolytonos fejlődést látnunk mindenfelé, mégis a világban létező különféle erők és dolgok egymásba soha sem ütközvén, egy szép összhangba folynak össze. E tudásra nézve mult, jelen és jövő különbsége nem létezik, a lényegek főtörvénykönyve ez, benne meg van mindaz, a mi szükséges és esetleges változó, vagy változhatlan. De ha végtelen, akkor mindenre kiterjed, ha pedig mindenre kiterjed, akkor sem csak azokat ismeri, melyek valóban léteztek, léteznek, v. létezni fognak, hanem azokat is, melyek pusztán lehetségesek vagy föltételesek.

Bármí volt, van, vagy a jövőben lesz. Istentől van, mert csak az isteni erő képes áthidalni ama végtelen ürt — mely lét és nem lét, vagy semmi közt van, tehát ezekre, mint teremtettek a Teremtő tudása kiterjed, mert a mennyiben a létezőről van szó, ezt csak Isten tudta és az ő ereje által lehet. Továbbá Isten önmagát ismerve és tudva csak így működhetik, az ő ereje csak a tudással adhat létet, tehát valamint a művész erejének és ereje által létrehozott művének tudatával bír, ugy Isten is minden létezőt ismer, mert minden töle van. — Tehát Isten mindent mi valóban létezett létezik, vagy létezni fog, ismer, mert az idő, melyben léteznek, s melyet mi mult, jelen és jövőre szoktunk felosztani, rá nézve folytonosan jelen.

Lehetséges az, a miben lehetőség, képesség van a létezésre, jóllehet megtörténhetik, hogy soha sem fog létre jönni, de abban, hogy létezzék, nincs ellenmondás. Ezen lehetségesek, ha lesznek, csak októl lehetnek, minden véges oknak végoka Isten, Isten minden általa alkotott oknak mint okozatnak helyes ismeretével bír, de ha helyes ismeretével bír, akkor nem csak azt kell ismernie, hogy valóban tényleg mit fog létre hozni, hanem azt is, hogy mire képes, mit hozhat létre. Ha pedig ismeri az oknak létrehozható erejét, akkor ismeretével bír annak is, hogy mi lehet az, mit okoz. Tehát Isten minden lehetségest ismer. — Az Isten végtelenségének végtelen ismeretével bír, innen világosan következik, hogy mivel teremtett, ismerje a viszonyt is, mely közte és a teremtmények közt létezik. De a teremtmények bizonyos tekintetben utánzásai Isten lényegének. Isten pedig ismeri mindazon módokat, melyeken utánozható, következőleg, midőn a lehetségesek lesznek Istentől már előre ismert módon lesznek. Tehát Isten tudása kiterjed minden lehetségesre.

De hogy az isteni tudás teljesen tökéletes legyen, szükséges, hogy még azokat is ismerje, melyek föltételesek. E föltételesek vagy szükségképiek, vagy az észszel ellátott szabad lény szabad akaratától függenek.

Ha valamely okról bizonyos az, hogy ha egy biztos állapotba jön szükségképi dolog, pl. ha valamely súlynak támpontjától a támat elveszem — szükségkép a súly leesik. Az ilyeneket legjobban ismerheti Isten, mert ő a legjobban ismeri az általa létrehozott okok létrehozó erejét.

Ezt mondja a józan ész is. Mert ha Isten előre nem tudta volna, hogy pl. ezen ok ily körülmények között szükségkép mit eredményez, akkor a most fennálló világrendet már előre nem alkothatta volna meg, vagy csak úgy alkothatott volna rendet, hogy a teremtesen kívül sohase legyen többé sem ok, sem okozat. Ezen dolgok akár létrejajjenek, akár ne, már igaz az, hogy ha azok a megkívántató körülmények közt létrejönnek, Isten szükségkép tudja, hogy mit tógnak létre hozni, s mert ez is egy igazság, következésképpen benne van az igazságok nagy keretében, melyek Isten előtt tudva vannak, tehát Isten a feltételeken szüksegkepieket ismeri, tudja.

De kérdés, hogyan ismerheti Isten azokat, melyeket a szabad akarattal létrehozott lények tesznek. Az isteni tudásnak mindent meghaladó tökélye szükségkép követeli, hogy minden eszes lény akaratának oly belső pontos ismeretével bírjon, melynelőgva tudja, mire fogja az akarat magat elhatározni bármikor, bármily körülmények közt, de nem csak ezt, hanem még azt is, hogy mire határozhatja el magat, mert az isteni tudásnak természete minden igazságot tudni, ismerni, már pedig az ilyenek jöllenet nekünk csak a nyilvánulás után lesznek igazak, már azeiőt igazak valának, mintegy az akarat erejében — következésképpen az isteni tudás tárgyai.

Ha Isten a szabad akarattól függőket nem tudná, nem ismerne — akkor joggal ellehetne vetni az ő közremüködeset a teremtményekkel, akkor a gondviselés pusztá tetel volna, úgy tökéletesen fölősléges, vagy legalább bizonytalan, esedekes. Ugyanis, ha az ő tudata nélkül jönnek létre, akkor nem az ő közremüködesével jöttek létre, mert Isten csak tudva működik, gondviselésre pedig eppen nem volna szükség, mert ha okozat ok nélkül lehetséges volna, akkor az ilyen okozat legjobban létezhetnek az ok nélkül. Tehát Istennek a szabad akarattól eredőket, eredhetőket is ismernie kell. Ha ezen Isteni tudás ismer minden létezőt, létezhetőt, és föltétést öröktől fogva: akkor kiterjed mindazokra, melyek léteznek, léteztek, vagy létezni tógnak, vagyis Istennek tudása átöleli a jelen, mult és jövőt. Ő, kire nézve nincs idő, midőn a teremtes pillanatában létre hozá a természettel az időt is, már e teremtes-eszmében előre tudta, hogy a teremtmények mint fognak a rájuk nézve jelen, mult és jövő időben tenni.

Tudnia kell mindent, mi a jelenben, multban volt és jövőben leendő, mert ő létoka mindennek jelenben, multban és jövőben. Volt a világ, van s mert a lét fogalma van kérdésben, tudta, és tudja, de tudnia kell jövőben is, mert valamint Isten volt oka létének, úgy elét elvesztésének oka is csak ő lehet a jövőben. — Ő tudja hogy mi történik a legkisebb porszemmel, vagy fereggel, most, multban vagy a jövőben. Előtte tudva van Nagy-Sándor, Socrates, Aristoteles, Plato stb. élete öröktől fogva ép úgy, mint a vízőzön árjában elveszett legigénytelenebb koldus fiúé. Előtte tudva van Görögország története, Carthago és Roma harczai ismertek ép úgy, mint jelen-

ben Francia, Angol, Német stb. s ki tudja még minő-jövendő országok története. Az ő tudta nélkül nem esik a folyamba partjáról a legkisebb morzsa föld, nem sülyednek el földek. Ő ép úgy tudja a legnyomorultabb életét, mint a dicső monarchákét. Tudta és tudja a hitványtól származó dicső unokákat, de ismerte, ismeri a dicsőnek tékozló puha ivadékait is.

A közremüködes fogalma jóllehet bölcsészeti mélyedést igényel, önmagában véve nem oly nehéz. Ha az ész csak az istenség kezeiből fölmerülőnek gondolhatta e világot léte kezdetén — úgy ezen első és legfensőbb erőtől eltekintnie a létezők fennmaradása és működésében sem szabad. A világ gépezetének első és főrugója az isteni erő, ő segíti a szellemet gondolkodásra, ennek működése társul a szabad akarat elhatározásaihoz, ez uralja és határozza meg az anyagi világot, sőt inkább ez tartja fönn szellemünk ezen tulajdonát, mert hatásának nem az az eredménye, hogy egyszerűen működünk vagy ne működünk, hanem, hogy akarati elhatározásaink autonómikus jelleggel bírnak működésükhöz. A teremtes isteni erő, midőn a mindenséget létrehozta, e létadásban bizonyos czélt tűzött ki maga elé, mert czél nélkül teremteni, működni, ilyet csak esztelenség tehet. Ha czélt tűzött ki maga elé, mely végpontja és rendeltetése kell hogy legyen minden teremtménynek, akkor úgy kellett teremtenie, hogy minden létező képeslegyen e czélt elérni, különben hibás teremtmény.

De erre nem elégséges csak képesség, mert ez, ha ténybe át nem megy semmi. Tehát Istennek önmagának is közvetlen ott kell működni, hogy a tehetség alkalmazzassék. És valóban ő mindenben működik, a nélkül, hogy kívül is ne lenne minden kivül van a nélkül, hogy mindenben ne lenne. A nemzetek békességben vele élnek és élvezik a csendes állapot boldogságát, a forradalmár jelenlétében és vele küzd igazságtalanul. Az anya vele öleli gyermekét s a gyilkos vele emeli törét embertársára. A föld vele fordul, az égi testek mozgásában ott van. Szóval: Isten nélkül nincs tény, nincs actus. De innen a kutató emberi ész talán azon eredményt vonná le, hogy a bün ép úgy tény, mint a jó, tehát Isten a bünnél is közremüköl és pedig szentségével ellenkezik, tehát Isten vagy jót vagy semmit sem tesz. Az Isten, azt mondtam, hogy mindennel közre működik, minden teremtményt segíti akaratának végrehajtásában, hogy a tehetség ténybe menjen át ebben, mint tényben működik, a tény milyensége a szabad akarattól függ, mert ha ez az övé nem volna — akkor nem lenne szabad. Ebből világos az is, miszerint Isten, midőn így a teremtményekkel közremüköl, előre nem határozza meg, hogy mit tegyenek, hanem mindenkivel bármikor együttműködik.

Miklós István, növ. pap.

TÁRCZA.

Alkotmányos élet falun.

„Poena peccati non tardabit.
S. Scriptura.

II.

A választási mozgalmak.

Vannak növények, melyek a csodás természet titkos szüleményei ugyan; de azért szerveik lényisége miatt nem minden égő talajába ültethetők át. Így vannak ál-

antörvények, intézmények, rendeletek és szabványok is, — melyek az emberiség isteni, természeti és társulási jogán alapulnak ugyan; de azért az emberiség egyes és összes polgárainak műveltségi hév mérőjét tekintve nem minden állam, ország, nemzet és népre alkalmazhatók kivétel nélkül. De minden egyes nemzet és nép sem oly ocska valami, hogy arra, — mint a szegény alusi csizmadia egyetlen egy kaptájára — minden idegen intézményt rá lehessen diktálni.

Ugy hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy ma napság még idegen növényfaj és ritka virág némely, még a régi kasztokból kiemelkedni nem tudó nemzetre, s főképp alsóbb néposztályra nézve, a mai alkotmányos kormány-forma, a tökéletes gunynyá lett alkotmányos élet, és a vele járó divatos választási rendszer. Igen, ezen intézmény lelketlen és gonosz vezetőkkel, hazafiatlan és önző hivatal sereg mellett, bérencz államközegek kezében valóságos átok; Istent és vallást nem ismerő szabandonczok és az erkölcsstelenség mocsáiraiba sülyedt zászoló tartók élén ezen rendszer az összes emberiség és társadalomra nézve, valóságos csapás; végeredményében pedig biztosan élő mérge. Vagy nem erről tesz-e élő bizonyosságot alkotmányos jelenünk? Ezt nehéz és fájdalmas beismernünk, de úgy van.

A községben szokatlan élnék sürgés forgás észlelhető. Kettős ünnep van. Talán ezért van ezen élenkség? Nem. Az utca-szegleteken egy-egy zsongó ember csoport álldogál. A fehérposztó harisnyások közé egy-egy kék posztó nadrágos, majd egy-egy pantallonos uri kinézésű egyvén vegyül. Egyik szabad, a másik zárt mellényt visel. A jobb rész magyar csizmát és félre csapott tollas betyár kalpagot hord. A növekvő csoport, mint maga a falusi élet nagyon tarka és köitői színezettel bír. Minden csoport az egyes hozzá érkezőt és tőle távozót meleg kézszorítással fogadja és bocsátja el. — Az idő nagyon kellemes. Nemcsak az emberek apraját és nagyját, hanem a füvet, fák és virágok bimbóját is csalja ki. Mintha még a kövek is jönének-mennének és növekednének... Valami fontos ügy van szőnyegen. Kevés kell ahhoz, a mi falun nagygyá szokott lenni. A szóvita nagyon élnék és növekszik egyre. Itt a huszár és gyalog katona osztály, a székely nemzet mult és jelen dicsőségének és páratlan vitézségének megteremtője, a magyar haza mindenkor keleti védbástyája. Amott a felszabadult osztály, — a régi jobbágyok csoportja képez nagyobb tömeget. — Tovább egy-egy tarka együ-lék: öregek, férfiak, ifjak, gyermekek és nőkből. Sokat, sokat pletykálnak egyikről-másikról. Majd álmozd- tak a régi jó időkről, midőn az édes anyák nem altaták el csecsemőiket a végrehajtók jövetelével, mint ijesztő szerrel; midőn még nem mondák: „aludjál lelkem, mert jó a végrehajtó és elviszen.“ Beszéltek arról, midőn nem volt annyi divat, a nők nem voltak olyan czifrák az öltözetben; de midőn szebbek és ékesebbek valának az erkölcsökben, szorgalmasabbak a templomba járásban, gazdagabbak az istenfélelemben és jámborságban. Regél- tek arról, midőn a fajtalan, parázna és mocskos beszé- dűeket még társaságukban sem tűrték meg.

E közben figyelemmel és kíváncsisággal kísérték a csoportulatokat is, melyek időnként, mint midőn darázs

megy a méhek kasába jobban-jobban zsongtak és ismét lecsendesülének.

Az „Urfít“ választjuk meg — mondá egy felszabadult polgár emelkedettebb hangon.

Melyik „Urfít“, vág közbe egy más élesebb hangu?

Hát Szelessy urfit, a régi bírót — ismétlé az első szóló — ki azt ígérte, hogy a viriliseken kívül mind a felszabadultak közül tesz képviselőket és maga mellé elől- járókat, s aztán a közterhek alul is mind felmenti a fel- szabadultakat.

Hm! ez volna ám jó pajtás, — szól közbe az éles hangu — de hát aztán Szelessy urfi ezt kitudja-e vinni?

Ki ám — szól az első — hát mire valók lennénk mi mellette?

Igaz, hogy Szelessy urfi a községben mindent k- visz, a mit akar — szólal fel egy harmadik dörgedelme- sen, — de ha a két ág katona osztályt is legalább fele részben, a maga pártjára meg nem nyeri, nagy fábai vágja a fejszóját. Mert hiszen tudjátok-e, hogy nálunk ezen osztály képezi a birtokosságot, s ha ők kevesebben vannak is számra mint mi, de ők mind választójogosul- tak, s az erő kezökben van.

Igen, de hát ők kit akarnak választani főbíróknak? — folytatá tovább egy negyedik

Szelessy urfi — vág közbe a fő szóvivő — az egész éjjel házról-házra járt a kétág katona osztályhoz, hogy pártjára megkeritse azokat is, de nem tudom minő ered- ménnyel járt, mert ők ugy hallom: „Rezes uramat“ akarják választani.

Rezes? — kiált meglehetősen nyershangon valaki a tömegből, de lassan elhaló lelkesedéssel, hogy mások ne is hallják, — Rezes, ki a felszabadult osztálybelieket iga- vonó állatoknak nézi?

Igen, igen, Rezes uramat — mormogá egy tompa hang, — ki néha-néha addig tekintget az üveg fenekére, míg aztán alig lát fényes nappal is haza tapissgálni.

Mit mondasz te? — veti közbe a csoport szóvivője — Rezes uramnak igaz, még korpavesztegetője se sze- retnék lenni, de egy a főbb és befolyásosabb birtokos polgárok közül.

Csak részeges ne volna — jegyzé meg egy valaki a tömegből — csak, csak... csak az ne volna.

Rezes uram — szól közbe egy más, a mellett, hogy az italt szereti, értelmes és nagyon szigoru pontos ember. Ilyen lenne, mint főbíró is. Nekünk pedig szigoru bíró kell.

— Ah! ő nem szigoru, hanem valóságos zsarnok, — jegyzé meg egy eddig hallgató, — ki a felszabadul- takkal végeztetne minden közterheket, pedig nem tudjátok-e a jövő években mennyi tenni valója van a köz- ségnek?

Igen, igen, tudjuk, és azért le vele; nem kell nekünk, nem választjuk őt — mormogák többen.

De... psz! egy szó sincs — torkolának le egy be- szélni kezdőt, — ni! ni! hol jó, — sottogának össze mindnyájan s kezdének egymás közt más tárgyról be- szélgetni.

Valóban, ha Rezes uram oly igen nem szereti vala az italt, tagadhatlanul egyik leghasznavehetőbb polgára lehet vala a községnek. Vala annyi tapasztalati jártassága, hogy ezen ijesztő nyomorral küzködő községet megment-

heti vala a veszélytől, melybe azt az alkotmányosság újabb levegőjének befolyása sodorta. Ő nem volt egészen alásülyedve a részegség mocskos bünébe. Megtartoztatva magát, becsületes hivatalnok lehetett volna. Öntudatával bírt képességének. Nem is nyílt meg egyetlen hivatali állás, melynek elnyerhetéseért a mai korres világ mondja szerint a népet céljaira fel ne használta volna.

E közben Rezes illedelmesen köszöntve őket, pár szót is váltott velök. Azután a kétág katona osztály felé tartott, mely a nagy utca sarkán, mintegy 300 lépésnyire a Korcsolyásy vendéglője előtt állott, hová értekezletre vala összehíva.

E párt már nagy számban tömörült vala, még mindig szaporodék az utcákból jövőkkel.

Rezes a kétág katona osztály elég melegen fogadá. Családi és rokoni összeköttetése nagy volt. Ezen osztály szorosan összetartott. Különbönb önérdékei és józainak épségben tartása mellett mind a nemes, mind a felszabadult osztályt elég illően méltatá. Hogy a katona osztályban is vallának két kulacosak, kik, mint a tekenőbeli víz, majd ide, majd oda lócsantak, az a mai alkotmányos élet és kortes fogásokkal járó dolog.

Rezes magas természetén fogva félfővel kiemelkedik a tömegből. Széles vállai, izmos tagjai, torzonborz haja, fekete beesett szemei, kiálló szemöldöke, összeránczolt homloka, merev, vad tekintete mig inkább a félsz, mint a tisztelet érzetét keltették fel társaiban iránta; addig a durvaság, melyet arca eléggé elárult a virágos sasorr, a vastag szájrém, a meggörbejt hát, a tövisként szűrő szem sugarait, a kemény parancsoló érczhang érezhető visszahatással tölték el környezetét.

Nem sokára a csoportulatok eltűntek az utcákról. A kétág katona osztály a Korcsolyásy fogadójába; a felszabadult osztály pedig a Göröcsös kocsmájába húzódtak.

Mindkét helytt folyt a beszéd Isten igazában; patkzott a bor és pálinka az asztalokon javában. Nemcsak a poharak, hanem a szájak is habzottak. Alkotmányosan magyarosan, dicsően és szabadon ivott mindenki. Dikcziózott 5—6 egyszerre. S mi mindent tettek, ki tudná leírni? Lehete hallani rettentő magasztalását és borzasztó dicsőítését a mindenható államnak, mely a nemzet számára az alkotmányosság ezen és ehhez hasonló nagy és dicső napjait alkotá, s mely a választások alkalmával e szegény népek pénz, bort, pálinkát s mellette még jó kezefogókat teremte.

Rémít vala látni és hallani, miszerint a kedélyek világának boros és derült, bánatos és vidor, keserű és édes, öröm és öröm, zavaros és mosolygó napjai mint váltogaták fel egymást, s mint mosódék el a kevés jó, a sok rossz között.

Mi az oka Laczi bácsi, — kérdé a plebános az öreg urat, a mint a templomból jöve a papilak felé tartottak — hogy ma a délesti istentiszteleten egy férfi se vala, s a nők közül is vajmi kevesen?

Oh! ez ma nagyon természetes dolog, — viszonzá az öreg ur, — ki hogy sok bajjal járó életgondjai közt szórakozást, s a nagy világ mozzanatokról a kath. lapok utján tudomást szerezzen magának — elszokott volt látogatni a plebánoshoz.

Természetes dolog? — szól közbe a plebános.

Igen, igen, — felelé az öreg ur, — mert, a mit hajdan kapu szám szerint minden hüho nélkül elvégeztünk, azt, mióta a mai alkotmányos élet napja felsütött hazánkra; mióta erkölesileg elfajultunk és anyagilag koldusok lettünk, azt ma nagyszerű és hónapokig tartó előkészületekkel, s mégis botránvatosan és vétkeesen teszszük meg.

Hogy? hogy? — kérdi csodálkozólag a plebános?

Hát bizony ur öcsém ugy, — mondá az öreg ur, — hogy ez a mi népünk nagyvön czifrásan játszja az alkotmányosdit, s kicsinyiségekből nagy eseményeket farag. Vagy tán nem bir tudomással arról?...

Miről? miről? — szól kérdőleg a plebános.

Hát, hogy holnap itt lesz a szolgabiró — felelé az öreg ur — és nagyszerű választás lesz községünkben.

Ah! ez mégis neveltséges valami — folytató a plebános. S ez oly fontos, hogy még a népet is elfogja a templomból?

Igen, — folytató az öregur — a régi és felfüggesztett előliároság helyett ujak fognak választatni, s talán uj képviseleti szervezés is lesz.

No, hát mégis valahára — mondá továbbá a plebános — belátra a szolgabirói hivatal, hogy az olyan előliárokkal, kiknek Istenük a hasuk és torkuk, s kik mindent csak pálinkáért tesznek, — nem lehet boldogulni. Csak nagyvön későre nyilván fel szemei e hivatalnak. Későre látia, hogy ezek a közérkölcisiségnek mily kárára és romlására türetek eddig meg. A fiatal nemzedék, mely a mai alapjában beteges korszellem befolyása alatt növekedik, különben is hajlandóbb lévén a kicsinyorvásra és féltelenségre, mint a józan erkölcsökre, ezek által már eddig is óriási botránvoknak lón kitéve.

Igaza van ur öcsém, — szóla az öreg ur — s hát e rég váuidó választási mozgalomról eddig mit se tudott? Oh! hisz ez már több, mint 3—4 hete készülőben van.

Ah! én ezekről mitse tudtam. Itt a gvüléseket többnyire vásár- és ünnepnapokon tartják, jegyzé meg a plebános. Ezen gvülések botránvatosan záiosak szoktak lenni. E mellett a népet elfogják az isteni tisztelettől, megszent-ségtelenitik az ünnepeket, és zavarják az áitatóskodókat. Mivel pedig az ezen napokon tartott gvülések, mint ilvenek ellen többször tiltakoztam: azért engemet, habár jogosult vagvok — ezekre nem szoktak meghívni.

Ezen vásár- és ünnepi gvüléseknek én is többször ellene szóltam — mondá az öreg ur. — Ezért Szelessy régi biró többször megkísértette engemet guny és neveltség tárgyának kitenni, bigottnak stb. elnevezgetni. Ez okon az utobbi időben én se jelentem meg azokon.

Most értem, — folytató a plebános. Ezért valának a közelebbi ünnepeken kevesebb számmal a hivek a templomban, mint szoktak.

Igen, igen, — szóla az öreg — ez a nyitja a dolognak. Ma épen negyedik vásárnapja, hogy a vendéglők és kocsmák még a köznapokon is éjjel-nappal tele vannak ivókkal.

Az lehetetlenség — mondá csodálkozva a plebános. — Ki lehet oly oktondi, s kinek lehet annyi potyapénze,

hogy egy falusi bíróságért annyit áldozzon? Oh! ez még képviselő-választásnál is sok volna!

Ez pedig úgy van, — válaszolá az öreg ur, — csakhogy ennek messze kinyuló sejtjei vannak. Ez csak előjáték.

Valóban, kedves Laczi bácsi, — folytatá a plebános — úgy látszik: korunk a gyáva szédelgések kora. Igen ez szomorú kor az alávaló és erkölcsrontó lélekvisárlásban, az adósság és adócsináló kortesfogásokban a tökély netovábbját érte el. — Ez mégis sok!

Világ politikával nem foglalkozom. De ilyen előre látó kortesi mesterfogásokra nem is gondoltam volna.

Ezt elhiszem — viszonzá az öreg ur — de úgy van. S képzelje csak: Szelessy urfi Türkölyivel a két közlebbi éjjel az özszes választó jogosultakat felkeresték, hogy Szelessy pártjára megnyerjék.

Ez aztán igen sok, — kiált fel a plebános — hát ugyan miért, ha nincs ellenjelöltje?

Nem úgy, öcsém uram, nem, — mondá az öreg ur. — Szelessynek ellenjelöltje: Rezes, a volt elcsapott esküdt.

Ez nagyszerű — jegyzé meg a plebános. — Szelessy elcsapott bíró, Rezes elcsapott esküdt; s mégis mindkettő megakarja magát választatni?

Igen, igen, — erősíté az öreg ur, — mert elcsapatásuk oka megszűnt.

Ugy, ugy! — Rezeset párszor láttam, — folytatá a plebános, — de Szelessyhez nem volt szerencsém, mert mikor a Szelessyéknél első látogatásomat megtettem, az ifju Szelessy nagynénjénél volt pár heti látogatásra. No, de ezt mégse mertem volna feltelni községünkről. . .

Nem megmondtam-e — folytatá az öreg ur, — hogy községünk páratlan a maga nemében? Ha az országot egy nagy tükörnek tekintjük, ez annak egy eltörtött kis darabja, ugyanazon tárgyat, amaz nagyban, ez kicsinyben állítja elénk.

Nem volt okom kételkedni szavaiban — jegyzé meg a plebános, de látom, hogy Laczi bácsinak minden szava napról-napra teljesül be.

Még sok mondani valóm van — folytatá az öreg ur — de lám, mi hír a nagyvilágban? A kormányválságról mit mondanak a legújabb lapok?

Hát bizony mi — szóla a plebános — cseréplábon állunk. Inog alattunk a talaj. — A mai divatos liberalis rendszer zsákutczába vezette, erkölcsileg és anyagilag már-már a sir szélére vitte e szegény, de dicső multu nemzetet. Parlamentarizmusunk nyavalyás, beteg. Már tulajdonképen nem is parlamentarizmus, hanem annak torzképe, elfajzott korcisszülettség, izetlen komédia, valóságos képtelenség. Ezen eltajzásnak oka pedig az, mert parlamentünkben nincsenek sarkalatos elvek közös alapján álló tömör pártok. A mik vannak, azok töredékek, vagy a töredékeknek, ideiglenes csoportulatai. — Hiányzik azon tekintélyes és erőteljes kormánypárt, mely a töredékek fölött rendelkezne és üzemelket tehetetlenekké tenné.

Valóban, — jegyzé meg az öreg ur, — nemzetünknek akár parlamentaris, akár önszervezetén nyugvó községi életét tekintünk, annyi csetlés, botlás, tévedés és könnyelműséggel találkozunk, miszerint sajnos bár, de kell mondanunk, hogy nemzetünk még soká fogja kinőni magát arra, hogy a józan és egészséges alkotmány-jog

alapon nyugvó kormányformának és — rendszernek üdvös talajul szolgáljon.

Igazat adok szavainak, — mondá a plebános, — mert, mióta nemzetünk élet egén az alkotmányosság napja felsütött, erkölcsileg és anyagilag száz fokkal süllyedtünk alább. Ezen általános süllyedés megteremtésének századokra kiható munkájában bizonyára óriási része van az alkotmányosság czége alatt lábrakapott liberalis rendszernek és e rendszer bálványozóinak, kik a kormány minden hatalmiság gyeploit csak úgy fogják továbbra is kezükben tarthatni, ha — nem törődve a nemzet vére és életével, — jó pénzen az önérdek és személyes előnyök hizlalására, minél több zsiros állomást helyeznek kilátásba, s így mindig lesz kiosztani való hivatal, ellenesetben kezükbe tarthatják a biztos bukkást.

Rettentő és gyötörő állapot — veté közbe ez öreg ur, — ha még soká így tart, megérjük, hogy a szorgalma után tengődő falusi földművelők mellé is egy-egy firkaszt küldenek „gyámokul“ „teljes ellátás, 1200 frt. évi fizetés és 200 frt. szálláspénz díjjal.“

Isten gondviselésében a legvésezebb körülmények közt sem szabad kételkednünk és irgalmában kétségbeesnünk, — szól a plebános — de áll az, hogy „gyökeres rendszerváltoztatás“ nélkül lehetetlensége javulás állapota és jobb jövő kezdete.

Ma holnap — mondá az öreg ur — a kormányon fog teljesülni azon közmondás: „a kinek semmije sincs — nem kell senkinek.“

Igen, ez nagyon is alkalmazható a mi kormányunkra — veté közbe a plebános — csakhogy ez, míg a nemzet zsirjában tart, mindig fog újabb és újabb adóemelési kulcsokat feltalálni és új törvényjavaslatokat a képviselőháznak beterjeszteni, a melyek alapján ez önmagát biztosítandja. Meglehetünk győződve arról, hogy legalább is nagyobb gazi után sovargó képviselőink nem fogják szavazatukat megvonni attól s az angol képviselők példájára nem fogják „ingyen“ szolgálni a hazát.

Nem, nem — viszonzá az öreg ur — a napi díjakról csak gondoskodva lesz, és pedig rem angolosan, hanem magyarosan, azaz alkotmányosan.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE.*** Itthon. Az 1884/7 országgyűlést mult hó 29-én nyitotta meg király urunk ő felsége ős Budavárában. Mindkét képviselőház ezután ülést tartott, melyen a királyi trónbeszéd felolvastatván, elhatározottat, hogy a választ rá egy hódolat teljes feliratban fogja mindkét ház ő Felsége elé terjeszteni. — **A képviselőház** már megkezdte üléseit, melyeknek vezetesebb tárgyait egyelőre az egyes osztályok jelentései s ennek alapján a képviselők verificatiója, a képviselőházi tisztviselők megválasztása s így a ház megalakulása képezték.

— **A felséges trónörökös pár** az őszi vadászatok alkalmából ismét bérczes kis hazánk szeretve látott és hódolatteljes tisztelettel fogadott vendége.

* Több oldalról nyilvánított közohajnak teszünk eleget, midőn lapunkban e róvatot ismét föl vesszük. — Szerk.

A kies Görgény újra visszhangzik a királyi Nimrod és fényes kíséretének vadászati kirándulásaitól. A bájos trónörökös né nagy kedvteléssel üzi a szép hegyi patakokban a pisztrángászatot s olykor-olykor gyönyörű tájképek fölvetélésben keres szórakozást.

— **Róma.** A *pápa felebaráti szeretele* cím alatt a „Moniteur de Rome“ szeptember 23-iki számában következő vezércikket olvassuk:

Utóbbi számunkban olvasták a levelet, melyet XIII. Leo pápa a bibornok-államtitkár ő emjához intézett „egy korház“ berendezése iránt „a Vatican szomszédságában“ hová a pápa könnyen és személyesen is mehetne, látogandó és vigasztalendő a cholerasókat. Ezen okmány a helyzetnek, melybe magát a pápa, ma juttatva találja, kiválóan megindító jelleget kölcsönöz. XIII. Leo egy király és egy pásztor hangján szól, ez nagylelkűség, önmegtagadás a legnagyobb alakban. XIII. Leo pápaságának minden tettében nagy pápának mutatkozott, magatartásának bölcsesége és fenkölt szelleme által kényszerítvén ellenségeit a tisztelet és csodálatra; ez utolsó levelében a püspök és pásztor lelke tűnik föl; a pap lelkiismerete nyilvánul abban egész nemességében és magasztosságában. Grévy ur 10.000 francot adott a cholerasóknak. Umberto király a szegények közt 300.000 francyi nagy összeget osztott szét. XIII. Leo egy milliót adományozott bőkezűen,

— **Franciaország.** Egy francia követ a három uralkodó találkozásáról. A szentpétervári francia követ, Appert tábornok rövid szabadságra Párisba menvén, a „Gaulois“ egyik munkatársának alkalma nyílt, hogy a tábornokkal a három uralkodó találkozásáról beszélgesse. A tudósító kérdéseire így nyilatkozott a nagykövet: Pétervárról elutazásom előtt találkoztam a vonaton Gierssel s néhány szó váltottunk a három uralkodó találkozásáról is. Giers e találkozást régi szokásnak jelezte. Ausztria, Poroszország és Oroszország uralkodói közt ugyanis az a szokás, hogy a melyik legutóbb trónra lépett, az meglátogatja a másik kettőt. Az orosz cár eddig csak Vilmos császárt látogatta meg két év előtt Danzingban, de Austria-Magyarország uralkodójával eddig nem találkozott. Ez volt tehát Giers szerint az oka a találkozásnak. Én azonban azt hiszem, hogy élénk beszéd tárgyát képezhetne az uralkodók között saját személyöknek a növekvő anarchia ellen való megvédése. Továbbá valószínűleg beszélgettek az egyiptomi és chinai kérdésekről, de ez ügyekben inkább csak miniszterekre bízták magukat az uralkodók.

— **Belgium.** A forradalom az, a mit a liberális lapok hirdetnek, és köztársaság az, amit ajánlanak. Igaz ugyan, hogy a liberális szövetség felhívása elutasítja magától a köztársaságot, de a párt lapjai — és közönségük mit sem törődnek e liberális függőlevéllel. — A liberális sajtó ugyanis egyre forradalomra, lázadásra izgat, ajánlván minden polgárnak, hogy szerezzen magának puskát és forgópisztolyt és tartsa azokat mindig közelben; egyuttal pedig II. Lipót királyról csak úgy szólnak: „Monsieur Coburg“; a liberális könyvtárak kirakataiban a király szelkacskasnak van ábrázolva, a ki egyik kezében az 1879. a másik az 1884-iki iskolai törvényt tartja. Vége-hossza nincs ezen inzulusoknak, melyekkel a királyt és kir. családát illetik.

IRODALOM.

— **Telekkönyvi reformok.** Évek óta innak, évek óta beszélnek róla, s évek óta nincs. Az a sok cikk szak- és napilapokban, az a néhány munka a könyvkereskedők kirakataiban, és azok az 1883. és 1884-iki szaktanácsokmányok az igazságügyminisztérium kebelében mind nem merítették még ki eléggé a tárgyat, pedig csak a czimeit olvassuk el a könyvkereskedő kirakataiban, mert hogy tartalmukat is elolvassuk, meg kellene azokat vennünk, de ilyesmire pénzt kidobni kár, amikor arra a forintra nagy szükségünk lehet a kártyaasztalnál. És így nem a nagy közönség, de még a szakkörök sincsenek eléggé tájékozva a messze jövőbe kiható nagy fontosságú reformkérdésekről, holott azok nemcsak a szakembert, de minden adózó honpolgárt igen közelről érdekelnek, mert évekre terjedő és milliómokban kerülő óriási munkának fogantatvételéről és nem kevesebbről, mint a közhitel megszilárdításáról van szó. Oh az senkire sem lehet közömbös, hogy ezen milliókba kerülő munka miként vitetik keresztül? A telekkönyvi reformokra vonatkozó nagy horderejű kérdéseket is elengedhetetlenül szükséges minden oldalról teljesen megvilágítani. Észrevételeinket nem rejtjük véka alá, hanem szak- és napilapokban vagy önálló munkákban nyilvánosságra hozzuk oly czélból, hogy a törvényalkotásra hivatottak, a fenforgó kérdéseket minden oldalról megvilágítva látván, kiválgathassák a fölmerült eszmékből és javaslatokból a leghasznosabbat és legczélszerűbbet. A telekkönyvi reformokat tárgyzó összes eddig megjelent munkák közül „Milyen legyen a telekkönyvi reform?“ című, Tettey Nándor és társa budapesti könyvkereskedő czég bizományában megjelent könyv (ára 1 frt) maga elég arra, hogy az érdeklődést minden irányban és a legszelesebb körben felkeltse, mert a lehetőségig hű és teljes képét adja nemcsak az ujabban megindult telekkönyvi reformmozgalmaknak, hanem a telekkönyvi intézményvel összefüggő (közjegyzői törvényjavaslat) vagy reá kiható egyéb reformmozgalmaknak is, keretébe fölölélvén minden eszmét és minden javaslatot, amely közvetlenül vagy közvetve telekkönyvi intézményünknek előnyére vagy hátrányára lehet. A telekkönyvi és vele összefüggő reformkérdések felett nemsokára az eszméknek nagy harcza nemcsak a szakférfiak között, hanem az országgyűlés mindkét házában, sőt a nagyközönség kebelében is várható. Egy oly munkát bocsát közre Káplány Géza kir. tszki bíró ur, a melyből nemcsak a telekkönyvi szakférfiak, hanem az országgyűlés tagjai, a kir. közjegyzők, ügyvédek, községi és városi jegyzők s az érdeklődő nagy közönség is — a fenforgó reformkérdésekre vonatkozó anyagot (eszméket javaslatokat) összegyűjtve találván — minden további és bővebb kutatás és utánjárás nélkül tüzetesen megismerkedhetnek a fenforgó reformkérdésekkel és azokról egy vagy más irányban maguknak véleményt alkothatnak, ezen mű és szerzője más munkái után is szaklapok által volt ajánlható. Szerencsét és sikert kívánunk szerzőnek közjóra törekvő buzgó munkálkodásához.

— Beküldetett: Előfizetési Felhívás a nagyméltóságú magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium segélyezése mellett megjelenő „Magyar díszítő Stíl“ című, Huszka József rajztanár által irt és rajzolt s Modell

Gusztáv által metszett, speciális nemzeti diszitó modorunkat tárgyaló műre, mely a jóhírű Deutsch M-féle műintézet kö- és könyvnyomdájában készült. Különösen ajánlható segédkönyvül ipar és polgári iskolai leányiskolák, tanítóképezdek s mindenemü műipar-vállalatok használatára, valamint a közepiskolák s a jó ízlést kedvelő muvelt közönség számára. — Ezen felhívásban közzétett eszme mindenestre partolást érdemel; mert tájadalommal kell felhívóval egyetértetileg elismerni, hogy a magyar diszitó stíl igazán kiszorult edes hazánk gyermekeinek hazaiból, helyet a költöldi idegen foglalta el. Jól mondja felhívó: „minden nép kulturája magán is hordja nemzeti bélyegét, mely ha nincs meg, a nemzet tovább nem igen ismerhető fel. Kiadandó műveben szerző egészen nemzeti speciális magyar diszitó modort akar meghonosítani illetoleg újra ebreszteni, s főképe a virágos diszítésre fekteti a főszólyt, az anyag-gyujtést czélja eléréséhez az eredetiségek s magyar különlegességekkel tömött Székelyföldön“ kezdette meg; az elmaradatlanság siker. A „Székelyi nemzeti Múzeum“ himzseséinek szép gyujtemenyében, az alföldi czifra szürok, kivarrtot subak, s tulipantos ladaknak mindentelö található nagyszamban látta előre.

Felhívójában közölszerző egy oltártakaró sarokhimzsesét, melyet Csik-Somlyón rajzolt le magának. A köpeczi ev. ref. templom urasztala teritő-sarokhimzsesét. Egy párnahajvág-nimzést, a székely nemzeti muzeumból. Mind a három virágnimzes jó benyomást tesz a szemre, s ebből lehet következtetni, hogy ornamentikai műve nem hiába lett felkarolva a műtszagu miniszterium által. — A szamos fametszettel ellátott több ivnyi szövegből, hat-hat virágot tartalmazó 30 fametszésu lapból, az öt szines lapból, melyeknek mindegyike 10—12 magyar motívumot tartalmaz, eredeti szineken s a kapukat tárgyzó toirajzos lapból aho mű elözetési ara 10 irt. A mű december havaban jelenik meg; természetesen a megrendeleseket, mint szerző mondja „a tetemes költséget igénylő munka“ érdekében jó lesz minél előbb szerzőnek Sepszi-Szentgyörgyre megkuldeni. Ajánljuk.

— 1. Megjelent és bekuldetett „A tizenkét apostol tanítása“ az „Editio princeps“-ből fordította és bevezetessel ellátta Boros György a kolozsvári unitarius papnöveldeben a hittan es bibiamagyarzat tanara. Ara 30 kr. Kapnato Demjen A. es szerzőnel Kolozsvártt. Nyomatott a Magyar Polgár nyomdájában. 1884.

— 2. „Elökészitö a szent gyónás és áldozásra az egri kis katekizmus nyomán.“ (Függetlékkül három oltárbeszeddel.) Irta Fehér Gyula az egri erseki titevelö intézet angazgatoja, fő-egynazi hitszónok, karkáplán es hitelemző. Fopasztori jóvahagyással. Eger. Szolcsányi Gyula tulajdona. 1884. Ara 1 irt.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖREBÖL.

— Püspök urunk ö nmlga f. hó 1-én Budapestről székhelyére szerencsésen visszaérkezett, de mint a legöszintébb tájadalommal értesülünk, gyöngékedése miatt egy pár napig kénytelen leend a szobát örizni. Adja vissza az ég Ura a legrövidebb időn ö nmlgának drága egészségét teljes mértékben.

— Hálaköszönet. Püspök urunk ö nmlga társulatunk iránti kegyes vonzalmát legujabban is nyilvánítani méltóztatott, midön a társulati lap cél-

jaira 100 frtot kegyeskedett az elnökség rendelkezésére bocsátani, miért fiui hódolattal teljes hálánkat kifejezni sietünk, annyival is inkább, miután az anyagiakkal való küzdelmünk a rengeteg hátrálék miatt, szellemi küzdelmeinket utolérhetlenül mulja felül. **Az elnökség.**

— **Fiui hódolattal** vettük főpászor urunk ö n-méltóságának legujabb két körlevelét, melyeknek elsejében a „magyarországi rom. kath. tanítói segélyalap“ szabályait teszi közzé, a másikban pedig Szentséges Atyánknak az octóberi Mária-ájtatosságra vonatkozó encyclicáját közzölván, annak alapján a nevezett ájtatosságra vonatkozó magas püspöki rendelkezését hozza a papság es hívök tudomására.

— **Természeti ritkaságok.** Porumbákról írják, hogy szeptember 19-én egy almafán, daczára a hegyes, rideg helynek, két gyönyörü virág találatot. Elhisszük, mert ime, szerkesztöségünk udvarában egyik almafán 5 almabogyó van, melyek szintén csak a közeli napokban voltak még virágok.

— **Pályázat.** A nagyméltóságú magyar kir. Pénzügyminister urnak folyó évi sept. 24 éröl 54624 sz. alatt kélt rendelete alapján, **Rojahlidán** (Oláhlápos fiók-egyháza) egy tanítói állomás szerveztetett évi 400 frt. fizetés, szabad lakás es házi kerttel, valamint 40 frt tüzifa átalánnyal. — Mely állomásra folyó évi október 20-ig ezennél pályázat hirdettetik oly felhívással, hogy pályázni ohajtotk, keresztlevéllel, eddigi netáni szolgálataikról szóló bizonyítvány es tanképesítési oklevéllel felszerelt folyamodványukat, minden okmányt törvényszabta bélyeggel elátva, alólirt hivatalhoz fennirt napig bekuldeni siessenek. Kinevezés esetében tartozik az illető az országos tanítói nyugdíj-intézetbe belépni. Gy.-Fehérvárt 1884. Sept. 30.

A püspöki hivatal.

— **Pályázat.** A csik-szent-tamási rom. kath. népiskolánál üresedésbe jött tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelmie a következő: a) évi 250 forint o. é. havi részletekben. b) 5 öl tüzi f. c.) Tiszteséges lakás az iskola épületben, egy szoba-, konyha-, istálló- es veteményes kerttel. A két első év próbaév leend. Az orgonálásban is jártasok előnyvel bírnak.

Pályázni kívánók okmányaikat folyó évi okt. hó 11-ig bezárolag alólirhoz, mint iskolaszéki elnökhöz, küldjék be. Csik-szent-Tamáson, 1884 szeptember hó 28-án. Veres Antal s. k. plebános, iskolaszéki elnök.

Szerkesztői üzenet.

*** „**A lepke románca**“. Lepkeüzés gyermekjáték gyakran a versben is.

— **K. J. Helyt.** „Mignon.“ Egy két vonás hiányzik es a kép teljes leend.

— **R. K. Nagyg.** „Igaz mese.“ Inkább gondolatokban, mind hosszukás sorokbak legyen dus a költemény. Alkalmadtával közöljük.

— **H. A. Porumbák.** Jobbak reményében ezt is elfogadjuk. —

PÉNZTÁRI ÜZENET.

— T. B. Nagy-E ny e d. Uraságod hátráléka összesen 11 frt 25 kr. Teljes tisztelettel.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztö Dr. TÖDOR JÖZSEF.

Szerkesztötársak: Dr. CSERNIBÉLA. Dr. SANDORFFY NANDOR. STRAUBERT ÖDÖN. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorssajtóján Gyulafehérvártt.